

MATKARAPORTTI

Homeless Link: Supporting women experiencing Homelessness ja tutustumisia paikallisiin toimijoihin, Lontoo 3-4.12.2018. NEA -naiserityisyys asunnottomuustyössä Y-Säätiön hankekoordinaatio sekä osahankkeet Ensi- ja turvakotien liitosta ja Helsingin Diakonissalaitokselta.

Asunnottomuus Lontoossa hyvin erilaista kuin Suomessa

Katulaskentojen mukaan pelkästään Lontoossa oli katuasunnottomana 2016/2017 8100 henkilöä. Luku on noussut dramaattisesti erityisesti 2007 vuodesta lähtien; asunnottomien määrä on nykyään lähes kolminkertainen vuoteen 2006 verrattuna. Laskelmien mukaan noin 15% katuasunnottomista on naisia. Tilastot eivät välttämättä kerro koko totuutta naisten tilanteesta ja naisten määrä voi kuitenkin olla aliedustettuina tilastoissa; naiset ovat enemmän piilossa ja nukkuvat usein myös ihmisten sohvilla aika ajoin. (ks. Trust for London)

Seminaari: Homeless Link: Supporting women experiencing Homelessness

Saavuimme seminaaripaikalle, joka oli täynnä toimijoita, jotka tekevät töitä juuri naisten asunnottomuuden parissa. Tämä oli hieman hämmäntävää, koska Suomessa NEA-hanke on ensimmäinen, joka keskittyy juuri tähän kohderyhmään. Toki asunnottomien määrä on ihan erilainen Lontoossa kuin Helsingissä tai koko Suomessa.

Alkupuheenvuorot

How homelessness services can provide support to women experiencing or at risk of homelessness/Laura Seeborn, Director of Operations for Women's Services, Changing Lives

Exploring the intersecting realities and barriers that BAME women face accessing support and accommodations based services.

Understanding how to improve the support that vulnerable women fleeing domestic abuse receive. /Katie Ghose, Chief Executive, Women's Aid.

Alkupuheenvuoroissa esille tulleita asioita:

- 95% asunnottomista naisista on kokenut väkivaltaa, 80% seksuaalista väkivaltaa mutta vain 7% palveluista on kohdistettu pelkästään naisille. WAHA-projektissa muun muassa tuotiin esille, että 75% niistä, jotka kuolevat puolison surmaamina, kuolevat kotiinsa.
- Naisista tuntuu turvallisemmalta asua jonkun luona ja maksaa yösijasta seksillä, kuin mennä naisten ja miesten yhteiseen asumisyksikköön. Mies saattaa samalla suojella naista muilta miehiltä mutta pahoinpidellä naista itse: epäterve riippuvuussuhde johtuen yösijasta, huumeista, lapsista yms.
- Naiset tarvitsevat yhteenkuuluvuutta, joka on ilmennyt muun muassa ajatuksena ”*Gemma rakasti vankilaa*”, koska siellä oli seuraa ja säännöllisiä rakenteita. Tunne yksinäisyydestä nousee usein esiin, jos yhteisöasumisesta siirrytään suoraan itsenäiseen asuntoon.
- 60% vankilassa olevista naisista myös äitejä.

- Väkivaltaa kokeneiden naisten tulisi olla erityisessä suojeluksessa (top priority). Heistä voisi käyttää ennemmin termiä "unhoused" kuin homeless.
- Palvelut sopivat vain tietynlaisille naisille. Palveluita tulisi kehittää yhdessä asunnottomien naisten kanssa vastaamaan heidän todellisia tarpeitaan. Ei siten, että naisten pitää pystyä ahtaautumaan tarjolla oleviin palveluihin.
- Työntekijät kokevat, että auttaminen muuttuu, kun naisella on lapsia. Raskaana olevat naiset saattavat jopa pakoilla avun tarjoajia, koska pelkäävät lasten huostaanottoa.
- Tärkeää naisten kanssa työskennellessä on trauman ymmärrys, luottamuksellisen suhteen syntyminen, kokonaisvaltainen työote sekä mahdollisuus päästä eteenpäin esimerkiksi kouluttautumisen kautta.
- WAHA-projektin työntekijä toi esille maahanmuuttajanaisten tilanteita. Osa heille tarjotuista asunnoista on niin huonossa kunnossa, että heidät voitaisiin laskea asunnottomiksi. Maahanmuuttajalla ei välttämättä ole oikeutta sosiaaliturvaan, jos naisella on pieni lapsi eikä pysty käymään töissä, tilanne on todella vaikea.
- Asunnottomuuden ja väkivallan kietoutuminen yhteen.
- Ei tiedetä missä naiset nukkuvat ulkona, tästä olisi hyvä saada tutkittua tietoa. Katuasunnottomana naisen turvallisuus on todella uhattuna. Oletuksena on, että he oleilevat esimerkiksi bussiasemilla ja lentokentillä, eli mahdollisimman näkyvillä paikoilla. Toinen vaihtoehto on todella piilossa, jolloin heidän todellista määrää on vaikea saada selville katuasunnottomien laskennoissa.

Alkupuheenvuorojen jälkeen luvassa oli kolme eri työryhmäkokonaisuutta, joissa pyrimme menemään eri työryhmiin, jotta saisimme mahdollisimman paljon tietoa.

Masterclass series I

CAROLINE HATTERSLEY (WOMEN@THEWELL): EXPLORING GENDER DIFFERENCES IN EXPERIENCES OF TRAUMA AND HOW THIS IMPACTS ON HOW WOMEN SEEK SUPPORT AND HELP

Alustuksessa tuotiin esille nais erityisiä piirteitä traumaissa:

- Traumot ovat erilaisia miehillä ja naisilla. Trauma on aina yksilöllinen kokemus, se voi olla seurausta itseän kohdistuneesta tapahtumasta tai läheiselle kokemasta tapahtumasta. traumakokemukset muokkaavat ihmisen genetiikkaa, siksi altistuminen traumakokemuksille voi periytyä
- Naisilla traumojen kokeminen on enemmän suhteessa läheisiin ihmissuhteisiin "the ones you love", miehillä muuhun väkivaltaan ja rikollisuuteen. Työryhmässä esiteltiin mittaristoa, jolla testataan traumojen taustoja. Jos kyselystä saa tietyn määrän pisteitä, on suurempi riski joutua ongelmiin aikuisuudessa. Naisilla on puolet suurempi riski saada korkeita lukuja testissä verrattuna miehiin.
- Itsensä vahingoittaminen on yksi vaikeimpia trauman oireita hoitaa. Itsensä vahingoittaminen on tapa kommunikoida asioita, joita ei pysty tuomaan sanallisesti esille – pitäisi saada selville mitä yrittää sanoa kieltämisen sijaan. Rajoittaminen saattaa vaikeuttaa luottamuksen syntymistä.
- Traumatisoituneilla naisilla voi tulla raiskaustilanteessa "Flop-response" eli vartalon rentoutuminen. Tämä suojaa naista fyysisiltä vammoilta, mutta saattaa mahdollistaa naiselle orgasmin raiskaustilanteessa, mikä on naiselle häpeää aiheuttava kokemus. Fight, flight, freeze, flop (*the situation will be more bearable if the higher brain functions are 'offline'*) Herman 1992,1997.

Tämä vaikeuttaa myös raiskauksista kertomista ja todistamista poliisille, ja ne jäävätkin usein ilmoittamatta.

Traumatisoituneet naiset ja heidän tuen tarpeensa

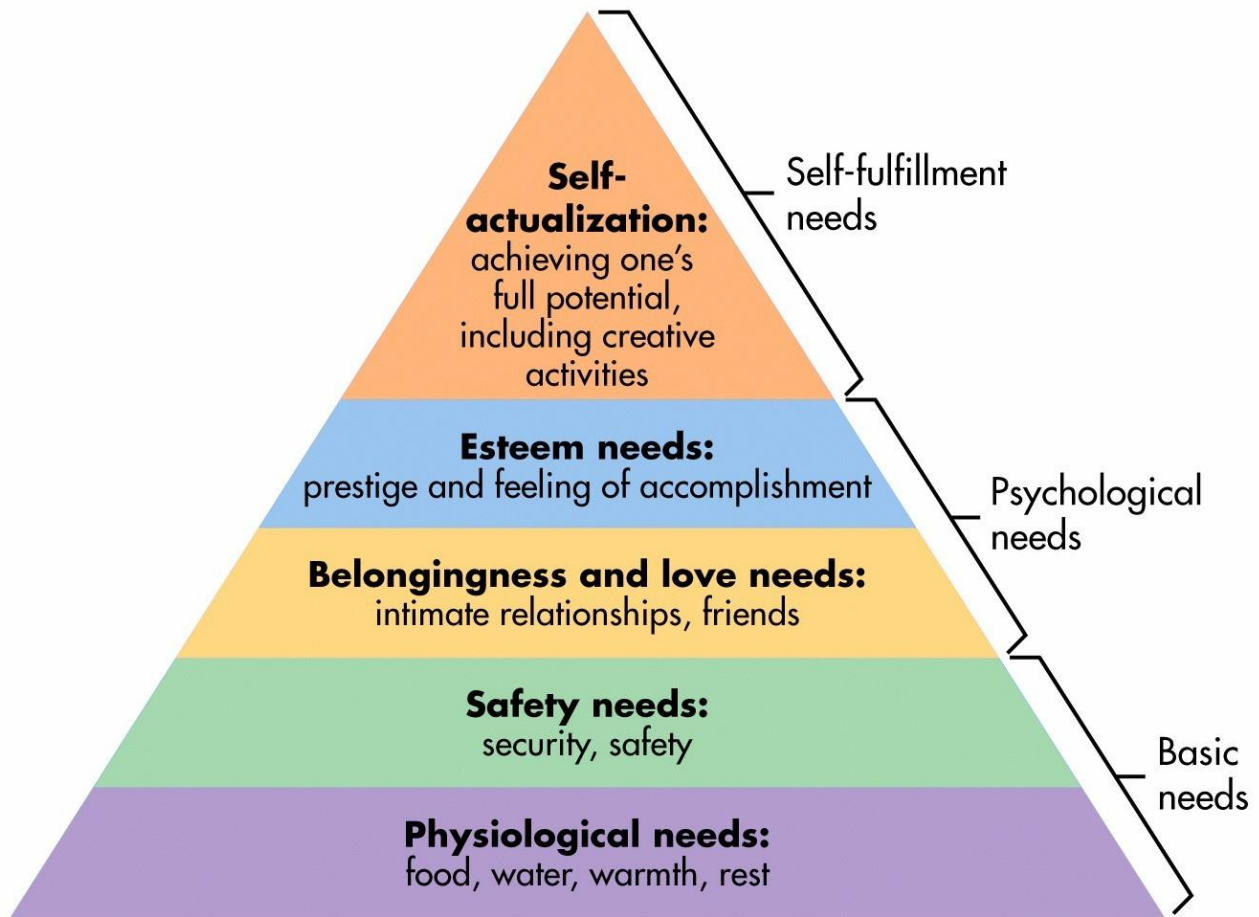
- Koska naisilla traumat liittyvät läheisiin ihmisiin, naisten on vaikeampi luottaa aluksi avun tarjoajaan, koska pelkää tämän satuttavan. Kun nainen tuntee olonsa turvalliseksi työntekijän kanssa, se voi olla pelottavaa ja johtaa naisen karkaamiseen tilanteesta tai asiakassuhteen katkaisuun. Kun luottamus on saavutettu, voidaan auttaa, ei ennen sitä. Naisen on usein oltava jatkuvassa taistele tai pakene -tilassa. Tämä on syytä tiedostaa työskentelyssä traumatisoituneiden naisten kanssa. Kaikille asunnottomien naisten parissa työskenteleville traumakoulutusta?
- Traumatyöskentelyssä tärkeää: turvallisuus, valinnan mahdollisuudet, katsekontakti, tiedon antaminen, pysyvyys, onnistumisen kokemukset, keskitetyt palvelut, mahdollisuus vaihtaa työntekijää
- Palvelujärjestelmän pitäisi pystyä vastaamaan ”juuri nyt” avun tarpeeseen. Kun nainen on valmis ottamaan apua, se on juuri nyt ja siihen pitäisi pystyä tarttumaan palveluissa – ei huomenna tai kahden viikon tai kuukauden päästä. Jos työntekijäsuhde ei jostain syystä onnistu, taustalla saattaa olla työntekijässä joku tekijä, joka muistuttaa traumasta. Ei siis työntekijän vika.

SUPPORTING LONGER-TERM FEMALE ROUGH SLEEPERS: PANEL DISCUSSION

Paneelikeskustelussa oli osallistujia seuraavista organisaatioista: Homeless Link, CNWL and Westminster City Council, One Manchester, St Mungo`s sekä kokemusasiantuntija.

Katuasunnottomuuteen liittyvässä paneelikeskustelussa tuotiin esille sukupuolitietyöisuuden ja traumatietoisuuden työskentelyn tärkeys kohdattaessa asunnottomuutta kokeneita naisia. Työntekijän asenteella on suuri merkitys; työntekijän tulee olla periksiantamaton, ei liian herkkänahkainen, tulee olla ymmärrys naisten traumaattisista kokemuksista ja syrjinnästä, tulee keskittyä erityisesti suhteen luomiseen (älä lupaa mitään, mitä et voi toteuttaa) ja nähdä ihminen ihmisenä.

Paneelissa keskusteltiin läpi tarvehierarkiaa ja sitä, että naisilla psykologiset tarpeet tulee tyydyttää ensimmäisinä.

Paneelikeskustelussa tuotiin esille, että naiset eivät juurikaan etsiydy päiväkeskuksiin, vaan hakeutuvat ennemminkin yksityisiin ja turvallisemmaksi kokemiinsa ympäristöihin. Tarvitaan organisaatioiden välistä yhteistyötä luomaan naisille sopivia palveluja sekä tukemaan heitä asunnon saamisessa. Naisia näkyy kadulla mutta ei asuntojonoissa. Naapurusto valittaa asutetuista naisista nopeammin kuin miehistä. Yhteistyö vuokranantajien kanssa tärkeää.

Palveluja voidaan muuttaa yksi case kerrallaan; tehdään asioita yksi case kerrallaan vähän eri tavalla, jolloin muutos tulee pikku hiljaa normiksi.

Masterclass series II

DESIGNING, DELIVERING AND COMMISSIONING CROSS SECTOR PARTNERSHIP: A COLLABORATIVE APPROACH TO REACHING WOMEN EXPERIENCING MULTIPLE DISADVANTAGE, VIOLENCE AND ABUSE

Paneelikeskustelussa oli mukana kokemusasiantuntija sekä edustaja seuraavista paikoista: Westminster City Council, Standing Together Against Domestic Abuse sekä SHP

Tässä paneelissa käytiin keskustelua palveluista sekä erilaisista yhteistyön muodoista asunnottomien naisten auttamiseksi. Todettiin, että paikat, joissa kohdataan väkivaltaa kokeneita, eivät välttämättä ole valmistautuneita kohtaamaan naisten moninaisia tuen tarpeita.

Kokemusasiantuntija kertoo kokemuksistaan palveluiden käytöstä; hänet otettiin huostaan lapsena, jonka jälkeen on ollut monissa palveluissa. Monissa paikoissa työntekijä tuntuivat olevan vain töissä eivätkä välittäneet eikä hän pystynyt luottamaan kehenkään. Hän joutui asioimaan monissa paikoissa ja kertomaan samat asiat elämästään. Hän ei olisi halunnut tehdä tätä, koska joka kerta asioista kertoessa,

traumat aina nousivat pintaan. Lopulta hän tapasi työntekijän, joka oikeasti välitti; työntekijä ei ottanut häntä vastaan asiakkaana vaan ystävänä. Muuri murtui ja luottamus syntyi- tämän jälkeen muutos oli mahdollinen. Hänen tärkein viestinsä on: älä ota avun tarvitsijaa vastaan palveluiden käyttäjänä vaan ihmisenä. Tärkeää onkin ihmiseltä ihmiselle puhuminen, kokonaisvaltain tuki.

Eräessä projektissa luotiin yhteistyön malleja asunnottomuustyön ja väkivaltatyön yhdistämiseksi. Projektiin tulleista 90% oli joutunut sukupuoleen sidotun väkivallan kohteeksi mutta yksikään ei ollut saanut siihen apua aikaisemmin. Tukea annettiin pitkä aikaisesti, case-tyyppisesti.

Projekti toi yhteen eri toimijoita asunnottomuustyöstä ja väkivaltatyöstä. Työmuotoina olivat kouluttaminen, rakenteiden luominen, erilaiset työryhmät (kuten katuasunnottomien marak-ryhmä). Projektissa tehtiin yhteiskehittämisen kautta uusia luovia työmenetelmiä, kerättiin palautetta ja arvioitiin sekä osallistettiin kokemusasiantuntijoita kehittämistyöhön. Siellä pohdittiin jatkuvasti keitä tarvitaan mukaan? Mitkä tekijät ja rakenteet tukevat yhteistyön tekemistä naisten kanssa?

Asunnottomuustyön ja väkivaltatyön yhteistyössä kaikki oppivat toisiltaan paljon: asunnottomuustoimijat oppivat paljon väkivaltatyöstä ja väkivaltatyöntekijät päihde- ja mielenterveysongelmista jne. Työryhmässä saatettiin esimerkiksi nostaa esille joku case ja miettiä ratkaisuja sekä asunnottomuustyön että väkivaltatyön näkökulmista.

ANITA BIRCHALL & AMANDA BLOXSOME (THRESHOLD): IMPLEMENTING A GENDER-INFORMED HOUSING FIRST SERVICE: IMPROVING OUTCOMES FOR HOMELESS WOMEN

Työryhmässä tuotiin esille, että naisten asunnottomuutta ei tunneta, koska se on suurelta osin piiloasunnottomuutta, ja tilapäistä asumista toisten nurkissa (jota ei tilastoida, kuten totesimme aiemmin). Tämän takia naisten asunnottomuudesta tarvitaan lisää tietoa ja koulutusta. Joidenkin tilastojen mukaan 99% Lontoon asunnottomista naisista kokenut väkivaltaa -> keskeinen asunnottomuuden syy, 22% väkivaltaa kokeneista karannut kotoaan lapsena, 21% väkivaltaa kokeneista kokenut asunnottomuutta ja 50% naisista ei ole aikaisemmin ollut missään muussa palvelussa.

Threshold-organisaatio kertoi heidän toiminnastaan, jossa ovat asuttaneet asunnottomuutta kokeneita rikostaustaisia naisia Asunto Ensin-mallilla. Heidän ”tyypillisellä” asiakkaalla oli lapsuusajan traumoja, väkivallan kokemuksia lapsuusajan perheessä, koulu jäänyt kesken, sairauksien varhaista puhkeamista, 92% on mielenterveysongelmia. Tyypillinen asiakas on myös äiti, joilta lapset otettu huostaan pysyvästi. Naiset eivät aina ole tiedossa asunnottomien palveluissa vaan he tulevat palveluihin vasta, kun ongelmat pahentuneet. Lähes kaikki olivat kokeneet lähisuhdeväkivaltaa. Heidän kautta asutetuilla naisilla ei asuttamisen jälkeen juurikaan vuokravelkoja, väkivaltaista käyttäytymistä tai rikoksien uusimista.

Asunto Ensin-malli toimii, koska se mahdollistaa pysyvän asumisen: home vs housed, se joustaa ja on asiakaslähtöinen, antaa vapauden valita ja kontrollin omaan elämään, on traumatietoista työskentelyä ja sisältää mahdollisuuden toimia nopeasti kriisiytyneissä tilanteissa. Naiset nähdään naisina ja ihmisinä, ei rikollisina. Naisia autetaan ankkuroitumaan omaan paikalliseen yhteisöön

Palvelun kehittämiseksi tärkeää kerätä tietoa muutoksista ja sen avulla räätälöidä palveluja paremmiksi.

Masterclass series III

*RUTH ATKINSON (AVA) & JESSICA SOUTHGATE (AGENDA):
ABUSE AND HOMELESSNESS: SUPPORTING WOMEN EXPERIENCING HOMELESSNESS WHO HAVE ALSO EXPERIENCED, OR ARE AT RISK OF EXPERIENCING, DOMESTIC ABUSE.*

Alustuksessa tuotiin esille miten palvelut keskittyvät enemmänkin ongelmiin kuin kokemuksiin. Palveluissa kaikki asiat pitäisi nähdä osana naisen koko kokemusta, ei yksittäisenä ongelmana. Asunnottomuus, hyväksikäyttö, mielenterveys, päihteiden käyttö ja rikollisuus – kaikki nämä pitäisi nähdä yhtenä naisen kokemuksena yhdessä. Ongelmana palveluissa on niiden siiloutuminen – on tehty selvityksiä miten hyvin nainen voi hoitaa yhdessä paikassa asiansa – yleensä tämä ei ole mahdollista. Sukupuolineutraalit palvelut ovat kehittyneet vastaamaan enemmän miesten tarpeisiin, koska heitä asunnottomuuspalveluissa 80%

Mitä naiset itse haluavat? Kokonaisvaltaista elämän tarkastelu, eri ongelmien hoitamisen linkittämistä yhteen, äänen kuuluville saamista, kannattelua, perheeseen liittämistä, trauman ja lasten menettämisen käsittelyä, asunto ensin-tyyppistä asuttamista. Naiset haluavat, että heiltä kysytään väkivallasta. Vertaistukea ja oman kokemuksen omaavia työntekijöitä mukaan työskentelyyn. Naiset toivovat saavansa joustavaa ja pitkäaikaista tukea, joka perustuu tasavertaisuuteen; on olemassa joku, jonka puoleen voi kääntyä. Tärkeää työskentelyssä on myös muistuttaa naisia heidän omasta voimasta ja vallastaan. Naisten itsenä pitäisi saada myös määritellä ne mittarit, joilla onnistumisia mitataan.

PROVIDING COORDINATED, GENDER-INFORMED SERVICES TO SUPPORT WOMEN FACING MULTIPLE NEEDS

Tessa Horvath, Homeless Link Associate; Rebecca Steele, Lancashire Women`s Centre; Lisa Kate Young, Homeless Link Associate.

Tämän työryhmän alustuksissa puhuttiin naisten tuen tarpeista ja siitä, minkälaisilla palveluilla niihin pystytään vastaamaan. Todettiin, että tulisi olla enemmän “muutosagentteja” puhumassa nais erityisyydestä ja naisten asunnottomuudesta. Kehittämistyössä huomioida se, että palveluita voidaan parantaa ja saada asiakaslähtöiseksi ottamalla mukaan päätöksentekoon oman kokemuksen omaavia henkilöitä.

Tutkimusten mukaan naisten huono-osaisuuteen liittyy ongelmien kasautumista; väkivaltaa, asunnottomuutta, mielenterveyden ongelmia ja rikollisuutta. Naisten asunnottomuuden taustalla useimmiten väkivallan kokemukset sekä hyvinvoinnin/talouden muutokset. Välttääkseen väkivaltaa ja hyväksikäyttöä, naiset pyrkivät löytämään muita asumismuotoja kuin kadun viimeiseen asti. Asunnottomien palvelut saattavat altistaa naiset edelleen väkivallalle ja hyväksikäytölle. Yhtenä syynä tähän on työntekijöiden tietämättömyys naisten väkivallan kokemusten jatkuvuudesta. Tästä johtuen naisten olosuhteet huononevat ja naisten tuen tarve kasvaa.

Jotta naisia voidaan auttaa, tulee olla palveluja, joissa on sukupuolitietoinen näkökulma ja ymmärrys naisten kokemasta eriarvoisuudesta sekä koulutettua (mm. väkivaltatyöhön) ja empaattista henkilökuntaa. Palveluissa tulee olla myös voimavaraistavaa, ainoastaan naisille, suunnattua tukea.

Loppupaneeli:

Closing session: how to create systems change to improve the situation for experiencing homelessness/paneelissa edustajia: Homeless Link, Clinks, Big Lottery Fund, MEAM, St Mungo`s ja Agenda

- Ongelmana palveluiden siiloutuminen versus moninaiset ongelmat.
- Pitää lujittaa naisten kanssa töitä tekevien osaamista. Naisten kuuleminen, myös päättävissä elimissä pitää olla enemmän naisia – nyt palvelut on tehty miesten ehdoilla.

- Systemimuutos: käytäntöjen lisäksi tarvitaan muutosta siihen, miten naisten asunnottomuus nähdään.
- Asunnottomuustyön ja väkivaltatyön yhdistäminen
- Elämäntapahtumien merkitys auttamisessa – nämä otettava huomioon palveluita suunniteltaessa.
- Naisten pitäisi itse olla kertomassa millä mittareilla tuloksia mitataan. Naiset itse määrittelevät milloin asuminen on onnistunut.

Palveluissa ei usein ymmärretä mitä naisilta pyydetään kun heitä pyydetään kuntoutumaan.

Palveluissa usein kiire saada muutoksia aikaiseksi. Tärkeintä kuitenkin on ensimmäinen askel eli turvan löytäminen, ilman tätä askelta ei muutakaan tapahdu.

Tutustumiskäynnit 4.12.2018

Edellisen päivän seminaarin jälkeen kaduilla kävellessämme mietimme ehkä enemmän missä naiset kaduilla nukkuessaan ovat. Miehiä on suurin osa, naisia näkyy esimerkiksi metroasemien tasanteilla, paikoissa, joissa on enemmän ihmisiä.

CRISIS SKYLIGHT

Tulemme kerrostalon alakertaan tilaan, jossa on odotustila ja tiski, jonka takana on muutamia työntekijöitä. Tila näyttää kuin mikä tahansa pienen yrityksen vastaanotto-tila, olemme tulleet asunnottomia auttavaan Crisis skylightiin, joka on toiminut jo 15 vuotta. Taustalla on isompi organisaatio, jossa toimii joulunaikaan ”Chrisis Christmas”- vapaaehtoisvoimin toteutettava iso tapahtuma asunnottomille. Chrisis Skylightin toiminta rahoitetaan pääsääntöisesti lahjoitusten avulla, mukana myös isoja toimijoita kuten Arsenal.

Paikkaan voi tulla kuka tahansa asunnoton ja ilmoittautua ”memberiksi”, jolloin hän saa oman ”coachinsa”. Valmentajia on erilaisia: asumisvalmentaja, työllisyysvalmentaja, hyvinvointivalmentaja. Talossa on monenlaista toimintaa useassa kerroksessa mutta yhteistä niille on tietynlainen toiminnallisuus. Coachin kanssa kukin memberi miettii mikä olisi hänelle kaikkein paras vaihtoehto. Yhdessä kerroksessa autetaan työn haussa, toisessa kouluttautumiseen pääsemisessä ja kolmannessa asunnon haussa. Järjestö pystyy kattamaan myös pienillä summilla asioita, jotka mahdollistavat työllistymistä. Maalaushuoneessa on kaksi naista tekemässä asunnon pintojen maalausta ja meille kerrotaan miten siellä voi suorittaa muutamien kuukausien opinnot, jonka jälkeen pääsee alan töihin. Myös käsityötilassa on useita naisia esimerkiksi ompellessa ompelukoneella vaatteita. Yhdessä tilassa voi maalata, toisessa harjoitella IT-taitoja ja kolmannessa taas joogata ja harrastaa muuta liikuntaa. Ylimmässä kerroksessa on myös kahvila, jossa istuu ihmisiä. Paikassa on mahdollisuus varata lääkäriaikoja ja siellä on tarjolla neuvontaa mielenterveydenhaasteisiin, koska mielenterveyspalveluihin on pitkät jonot. Kaiken kaikkiaan membreita tuetaan aktiivisesti osaksi yhteiskuntaa. Työskentelyaika on noin 6kk. Suurin osa memebereistä on joko nuoria tai viidessä kymmenissä. Noin neljäsosa membreistä on naisia ja heille on oma työntekijänsä. Paikka on tarkoitettu niille, joilla ei ole päihteiden käytön kanssa ongelmia, tarvittaessa heillä on paikkoja, mihin ohjata.

Oppaanamme toimii mies, joka on saanut Crisisin kautta apua ja toimii nyt oppaana kierroksilla. Myös useilla varsinaisilla työntekijöillä on asunnottomuuskokemusta taustalla. Kun oppaamme kuuli, että on suomalaisia tulossa kylään, halusi hän ehdottomasti tulla tekemään meille kierroksen. Myös hän on tietoinen suomalaisten asunto ensin mallisesta asuttamisesta, ja on muun muassa istunut samassa paneelissa Y-Säätiön toimitusjohtajan kanssa – maailma on siis pieni. Kysymme oppaaltamme ajatuksia asunto ensin mallista koskien ajatusta ”asunto on perusoikeus ja sen jälkeen voi alkaa prosessoimaan muita asioita elämässä”. Skyligissä kun autetaan ihmisiä asunnottomuustilanteessa, ennen asunnon saamista.

Oppaamme on hyvin mielissään kysymyksestä ja kertoo siitä ajatuksenmuutoksesta, jonka paikka saa aikaan; skylightissa valmentaja luo toivoa paremmasta huomisesta, kun he yhdessä miettivät, mikä auttaa pääsemään elämässä eteenpäin ja saamaan myös asunnon.

Olemme hyvin vaikuttuneista tutustumiskäynnistä ja mietimme miten samanlaista konseptia saisi Suomeenkin – vaikka naisille.

GREEN ROOM

Suunnistamme edelleen Victoria-aseman läheisyyteen Green Roomiin, paikkaan, josta kuulumme edellisenä päivänä seminaarissa. Siellä on hässäkkää, koska heinäkuusta asti siellä oleillut nainen on juuri muuttamassa. Tämä on poikkeuksellisen pitkä aika, koska yleensä paikassa saa olla viikon kerrallaan. Green room on hätämajoitusta tarjoava 12 naisen paikka, joka on ollut auki reilun vuoden verran. Usein naiset ovat arvioitu olevan korkeassa riskissä mikäli joutuisivat olemaan kadulla. Riskikartoitusta tehdään myös mietittäessä jatkoväyliä naisille.

Alussa heidän ovensa avautuivat vasta illalla. Viereinen päiväkeskus kuitenkin laitto jo alkuiltapäivästä ovet kiinni, joten väliin jäi 7 tunnin tauko, jolloin naiset joutuivat kadulla turvattomiin tilanteisiin. Näin ollen he mahdollistivat aktiviteetteihin osallistumisen jo aiemmin, ja illalla pääsee nukkumaan. Kysyimme minkälaisia huoneet ovat? Olimme silloin isossa huoneessa, jossa oli neuvottelupöytä keskellä. Meille selvisi, että illalla sängyt levitetään siihen yhteen huoneeseen. Kunnes aamulla klo 7 naisten pitää olla taas ulkona. Tämä tuntui vähän karulta mutta toisaalta se antaa turvallisen yösijan naisille. Mikäli naisille tulee erimielisyyksiä, toisen voi ohjata toiseen lähellä sijaitsevaan yksikköön.

Heidän kauttaan naisia on saatu asutettua kaduilta 44. Monet naiset asutetaan johonkin tuettuun asumiseen, harvat saavat vapailta markkinoilta asunnon. Jotkut saattavat tulla paikkaan useamman kerran. Muuttaessaan tuettuun asumiseen, naiset voivat vielä osallistua Green Roomin aktiviteetteihin.

Keskustelemme muun muassa siitä, kuinka erilaista väkivalta on kodissa tapahtuva versus kaduilla tapahtuva. Meille kerrotaan jo edellisenä päivänä seminaarissa esille tullut asia; kadulla miesystävä saattaa olla sekä naisen suojelija muilta miehiltä että käyttää väkivaltaa häntä kohtaan. Naisten asunnottomuutta leimaakin täydellinen kontrollin puute.

Vaikutuksen tekee se yhteistyö, mitä alueen toimijat tekevät keskenään, josta kertoo esimerkki ”mikäli naisille tulee riitaa, toinen voidaan siirtää toiseen samantyyppiseen paikkaan lähellä”. Tiivistä yhteistyötä tehdään myös alueen etsivän työn ja päiväkeskuksen kanssa. Mikäli paikkaan pyrkii päihtyneenä, on heillä tiedossa minkä toimijan luokse voi saatella.

Green Roomissa alkaakin palaveri, jossa on useita eri toimijoita, jotka kaikki tekevät töitä naisten kanssa. Huomaa kuinka pitkällä naistyö on Lontoossa. Paikalla on toimijoita, jotka tekevät töitä vähän eri näkökulmista; osa on keskittynyt esimerkiksi seksuaalisiin vähemmistöihin, ihmiskaupan torjumiseen, etsivään työhön tai erilaisiin asuttamisratkaisuihin.

Toimijat kertovat muun muassa etsivästä työstä, jota tehdään busseissa, pysäkeillä ja McDonalseilla. Keskustelemme naisten yöpymispaikoista, ja esimerkkinä nousevat bussit, joissa nukkuminen aiheuttaa myös terveyshaittoja. Yksi etsivää työtä tekevä toimija on ”street buddies” eli vapaaehtoisista, katuasunnottomuutta kokeneista henkilöistä, koostuva porukka.

Keskustelussa mm. miten naiset tuntevat itsensä yksinäisiksi hajasijoitetuissa ja mietimme minkälaiset asumisvaihtoehdot ovat olleet hyviä. Tilaisuudessa on myös edustaja projektista, jossa pyritään jo eilen kuulemaamme systeemimuutoksen yhteen osa-alueeseen eli asunnottomuustyön ja väkivaltatyön yhdistämiseen, ja jäämme odottelemaan mitä tuloksia siinä saadaan aikaiseksi.

Kerromme NEA-hankkeestamme ja Ensi- ja turvakotien liitto sekä Helsingin Diakonissalaitos omasta osahankkeestaan. Kuulijat ovat hämmästyneitä Helsingin Diakonissalaitoksen naisten yksiköstä esimerkkinä Asunto Ensin-mallisesta yksiköstä ja pohtivat mitä se heillä vastaa.

Kiitämme vierailusta, sovimme pitävämmme yhteyttä ja suuntaamme lentoasemalle mukana iso repullinen nais erityistä asunnottomuusasiaa.

Terkuin,

Leena Ja Pilvi, Y-Säätiön hankekoordinaatio,

Sari Rantaniemi Helsingin Diakonissalaitos, osahanke

Perta Gergov-Koskelo Ensi- ja turvakotien liitto, osahanke

NEA-nais erityisyys asunnottomuustyössä-hanke